

Tutin - transparentnost lokalne samouprave - LTI 2015/2016 - analiza i preporuke

Transparentnost Srbija

oktobar 2016

Sadržaj

<u>Transparentnost Srbija</u>	1
<u>Uvodne napomene</u>	3
<u>O projektu</u>	3
<u>Ocena i rangiranja u LTI 2015</u>	3
<u>Metodologija LTI</u>	3
<u>LTI 2016/2017</u>	5
<u>Primenjena metodologija</u>	5
<u>Skupština</u>	6
<u>Budžet</u>	8
<u>JLS i građani</u>	10
<u>Slobodan pristup informacijama</u>	12
<u>Javne nabavke</u>	13
<u>Informator o radu</u>	14
<u>Javna preduzeća i javne ustanove</u>	15
<u>Javne rasprave i javni konkursi</u>	17
<u>Ostali indikatori</u>	19
<u>Indikatori ocenjeni sa 0 i preporuke za aktivnosti koje bi rezultirale povećanjem transparentnosti i pozitivnom ocenom za navedene indikatore</u>	22

Uvodne napomene

O projektu

Analiza i preporuke predstavljeni u ovom dokumentu izrađeni su u okviru projekta "Povećanje transparentnosti u radu vlasti u šest gradova i opština u Raškom i Pčinjskom okrugu" (**Raising transparency in the work of public authorities in six municipalities in Raska and Pcinja districts**) koji je podržala Misija OEBS-a u Srbiji¹.

Ocena i rangiranja u LTI 2015

Transparentnost Srbija sprovedla je tokom 2015. godine istraživanje, ocenjivanje i rangiranje svih gradova, opština i gradskih opština u Srbiji na osnovu kriterijuma transparentnosti, određenih putem 87 indikatora. Konačne ocene, odnosno indeksi, su teoretski mogli da budu u rasponu od 0 do 100, a u praksi su između 11, što je najniža ocena koju su imale dve opštine i 74. Opština Tutin imala je indeks 35 i delila je 99. mesto. To je ispod proseka cele Srbije (prosečna ocena gradova i opština bila je 40).

Metodologija LTI

Indeks transparentnosti lokalne samouprave je kreirala organizacija Transparentnost Srbija, koja se već duže od decenije bavi različitim aspektima transparentnosti lokalne samouprave. U radu TS je uočeno da ne postoji sveobuhvatno istraživanje koje bi se odnosilo na ovu temu, te je, na tragu iskustava sa sličnim istraživanjima ogranaka Transparency International u Slovačkoj i Bosni i Hercegovini i organizacije GONG u Hrvatskoj, osmišljeno istraživanje i rangiranje na osnovu indeksa lokalne transparentnosti.

Indeks transparentnosti LTI se izračunava kao zbir poena dobijenih na osnovu odgovora na indikatorska pitanja i kreće se u rasponu od 0 do 100. Postoji 87 indikatora (indikatorskih pitanja), pri čem negativan odgovor donosi 0 bodova, a pozitivan 1 ili 2. Naime, pitanja koja se odnose na najvažnije indikatore transparentnosti (osnovni indikatori), njih 13, donose 2 poena za pozitivan odgovor (0 za negativan), dok preostalih 74 donose 1 ili 0 bodova. Odgovori na indikatorska pitanja su prikupljeni pregledanjem zvaničnih internet prezentacija gradova, opština i gradskih opština, direktnim uvidom, odnosno posetom svim mestima obuhvaćenim istraživanjem, pribavljanjem odgovora od JLS na osnovu zahteva za slobodan pristup informacijama i pribavljanjem podataka od drugih organa (Poverenik za informacije od javnog značaja, Agencija za borbu protiv korupcije i sl).

Kako se ne bi desilo da je istraživačima koji su pregledali internet sajtove JLS promakao neki podatak, te da pojedine JLS ne bi bile uskraćene i lošije ocenjene, svima su upućeni dopisi u kojima je

¹ Stavovi izrečeni u analizi pripadaju isključivo Transparentnosti Srbija i ne predstavljaju nužno zvaničan stav Misije OEBS-a u Srbiji.

pobrojano koje informacije nismo uspjeli da pronađemo na sajtovima, sa molbom da nam, ukoliko postoje, pošalju adresu ili ukažu gde se informacije mogu pronaći. Na ove dopise su odgovorile 74 JLS, među kojima nije bila opština Tutin.

Sajtovi JLS koje su odgovorile na dopis su ponovo pregledani, provereni su podaci iz odgovora. Na taj način značajan broj JLS je popravio svoju ocenu, posebno zahvaljujući činjenici da je određeni broj JLS dopise iskoristio kako bi pojedine dokumente, koji su već postojali, dodao na svoju internet prezentaciju.

Što se tiče prikupljanja podataka po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja, od 168 JLS (uključujući tu i gradske opštine) njih 17 nije odgovorilo (odnosno TS nije dobila odgovore) na zahteve. Nakon što smo zahteve ponovili, stigao je odgovor od 11 opština, tako da je njih šest dobilo ocenu 0 za sve indikatore za koje je tražena informacija na ovaj način, iako je moguće da je stanje u praksi drugačije. Treba napomenuti, da u odgovorima na neke zahteve pojedine JLS nisu dostavljale dokumente, već su iznosile tvrdnje. TS je, s obzirom da je reč o prvom ocenjivanju i rangiranju ove vrste, poklonila veru ovim opštinama i pozitivno ocenjivala te indikatore. TS je istovremeno pozvala lokalne medije, NVO i javnost da ukažu na slučajeve gde su eventualno date pozitivne ocene za indikatore koji u stvarnosti nisu ispunjeni.

Svi prikupljeni podaci su analizirani, indikatorske ocene unete u tabelu, utvrđeni su indeksi i opštine su rangirane. Dva su osnovna rezultata ovog istraživanja - ukupan indeks LTI, na osnovu kojeg su JLS rangirane i ukupni zbrovi po svim pojedinačnim indikatorima, koji ukazuju koliko su određeni mehanizmi rasprostranjeni u Srbiji. Važno je napomenuti da se **indikatori ne odnose samo na zakonske obaveze JLS**. Zakoni i podzakonski akti propisuju pravila koja bi trebalo da obezbede određeni nivo transparentnosti JLS. TS je, uz konsultacije sa predstavnicima Stalne konferencije gradova i opština i uz anketiranje pojedinih JLS, utvrdila **indikatore čije bi ispunjavanje donelo dodatni nivo transparentnosti**.

TS je indikatore podelila na osam grupa. Nije reč o strogoj podeli, već više o statističkoj, koja može biti zanimljiva za neka dodatna poređenja, s obzirom na to da bi se pojedini indikatori mogli svrstati u više grupa (na primer, indikatori u vezi sa javnom raspravom o budžetu, mogli bi biti i u grupi „Budžet“ i u grupi „Javne rasprave i javni konkursi“). Po tim grupama je urađena analiza sa osnovnim preporukama.

Želja i namera Transparentnosti Srbija jeste da ovo istraživanje i rangiranje postane redovno, godišnje, kako bi se ostvarila tri cilja: poređenje trenutnih rezultata između gradova i opština, praćenje njihovog napredovanja (ili nazadovanja) tokom dužeg vremenog perioda i utvrđivanje „uskih grla“ transparentnosti, odnosno oblasti koje su problematične u velikom broju JLS kako bi se iniciralo njihovog otklanjanje.

LTI 2016/2017

Primenjena metodologija

U istraživanju i analizi LTI 2015 je uočeno da se, na žalost, u velikom broju slučajeva ne poštuju ni obaveze propisane zakonima i podzakonskim aktima (naročito u slučajevima kada ne postoje sankcije za neispunjavanje obaveza), a da mali broj JLS ima težnju da ostvari dodatni nivo transparentnosti. U odgovorima JLS na naše upite, zahteve i dopise, često smo dobijali obrazloženje da se pojedini mehanizmi ne primenjuju (odnosno da je odgovor na indikatorsko pitanje odrećan) jer to nije zakonska obaveza.

TS je tada zaključila da se, u najvećem broju slučajeva, odredbe propisa koje se tiču transparentnosti poštuju u onoj meri u kojoj postoje sankcije za kršenje obaveza. Obaveze koje ne povlače sankcije ili su mehanizmi sankcionisanja nedelotvorni, često se krše. Malobrojni su slučajevi preduzimanja mera koje nisu obavezne, a mogu da unaprede transparentnost. To se odnosi i na stanje internet sajtova, informatora o radu, na informacije dostupne u uslužnim centrima i prostorijama uprave, na postupanje po zahtevima za pristup informacijama, uređenje procedura i praksu u vezi sa radom skupštine, u vezi sa budžetom, javnim raspravama, javnim preduzećima i dr. Zbog toga je TS u okviru LTI 2015 organizovala niz okruglih stolova na kojima je predstavnicima JLS ukazala na rezultate istraživanja, na mogućnosti da se transparentnost podigne na viši nivo i na aktivnosti i mere koje bi trebalo preduzeti. Takvi okrugli stolovi nisu organizovani u Raškom niti u Pčinjskom regionu, te se, uz podršku Misije OEBS-a realizuje projekat "Povećanje transparentnosti u radu vlasti u šest gradova i opština u Raškom i Pčinjskom okrugu".

TS je, u okviru ovog projekta, ponovo detaljno analizirala ocene Tutina, napomene istraživača koji su pregledali sajt, posetili prostorije uprave, odnosno uslužnog centra i odgovore dostavljene po zahtevima. Ponovo je analiziran sajt opštine Tutin. Iako je akcenat stavljen na osnovne indikatore (one koji nose 2 poena), analizirani su i drugi detalji u vezi sa sajtom i dokumentima koji su na njemu dostupni (struktura, sadržaj Informatora o radu i sl). Primedbe i preporuke inkorporirane su u opšte (nerealizovane) preporuke iz 2015. godine, po grupama uspostavljenim prvobitnom metodologijom.

Sve preporuke, odnosno svi indikatori koji su ocenjeni sa 0 su potom posebno izdvojeni i grupisani. U preporukama za pojedine indikatore ukazano je na alternativne načine ispunjavanja, u zavisnosti od toga koji nivo angažovanja ljudskih resursa, finansijskih resursa, ali i političke volje, je potreban za njihovu realizaciju. Ovo je učinjeno na osnovu procene TS, zasnovane na iskustvu sa okruglih stolova sa predstavnicima JLS u okviru ciklusa LTI 2015. TS je, naime, svesna da se često, čak i kada postoji volja da se unapredi transparentnost, JLS suočavaju sa nedostatkom ljudi koji bi se dodatno, redovno angažovali ili sa problemima u vezi sa izdvajanjem sredstava za preuređenje internet sajta.

Na ovaj način omogućeno je da se nizom "manjih" intervencija unapredi transparentnost, u kratkom roku ostvari pozitivan rezultat, a da odgovorni za donošenje političkih odluka u srednjoročne ili dugoročne planove aktivnosti unesu i neke aktivnosti koje zahtevaju i veći obim angažovanja.

Stoga projekat predviđa organizovanje sastanka sa donosiocima političkih odluka (gradonačelnicima, predsednicima opština) na kom će se razmotriti stanje i preporuke i utvrditi planovi za ispunjavanje preporuka i organizovanje sastanka sa odgovornima za sprovođenje planova, na kojem će predstavnici TS ukazati na koji način se pojedine planirane mere mogu realizovati - jednokratno, periodično, trajno i na kome bi se razmotrili kako TS i drugi akteri (mediji, lokalne NVO) mogu doprineti u tom postupku.

Skupština

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? ** 0/0
2. Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu? 0
3. Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine? 0
4. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine? 0
5. Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednica skupštine u proteklih 24 meseca? 0
6. Da li su na sajtu objavljeni amandmani podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici? 0
7. Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine? 0
8. Da li je poslovníkom predviđeno vreme za javna pitanja odbornika gradonačelniku/predsedniku opštine i/ili gradskom veću? 0
9. Da li je na sajtu objavljen spisak odbornika? 1
10. Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima? 1/0
11. Da li skupština omogućava prisustvo građana sednicama? 1
12. Da li se sednice prenose direktno putem medija ili se objavljuju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica? 0
13. Da li je službeni list dostupan na sajtu? ** 2/2

Na sajtu opštine Tutin uopšte nema informacija o održanim sednicama SO, niti najava sednica. Izuzetak je informacija o sednici na kojoj je izabran predsednik opštine. Čak je i informacija o sednici opštinskog veća predstavljena kroz kratak (47 sekundi) prilog preuzet od medija ili video produkcije (Sandžačka TV mreža) koji je postavljen na zvanični Youtube kanal opštine. Na tom kanalu, međutim, nema drugih priloga o sednicama veća ili SO. Sudeći prema odlukama objavljenim u službenim glasnicima, utvrđeno je da su sednice SO održane 16. juna i 22. avgusta, pri čemu je na ovoj drugoj razmatran i rebalans budžeta.

Na sajtu opštine postoji link „Odluke“. Tu su prezentovani dokumenti o važnim odlukama iz ranijih godina (takse, porezi, budžet...). Međutim, očigledno nije reč o svim usvojenim odlukama, većinom

su u pitanju akti usvojeni ranijih godina (samo jedna iz 2015. godine, ostale starije), a neke od njih ne mogu ni da se otvore (sve odluke od broja 18 do 27 - Error 404).

U istraživanju LTI 2015 dostupnost službenih glasila je posebno bodovana, dok je u slučaju dostupnosti odluka skupštine pozitivan bod dodeljivan kada su odluke direktno dostupne na sajtu ili kada je preko sajta moguće utvrditi u kome broju službenog glasila je određena odluka sa određene sednice objavljena. Reč je o slučajevima kada je lako dostupna (direktno ili kroz pretragu) barem informacija o održanoj sednici, sa spiskom usvojenih odluka, kako bi zainteresovani građanin znao u kom broju službenog lista može da nađe tu odluku.

TS smatra da je najbolja praksa (a ona je uočena kod nekoliko desetina JLS u okviru istraživanja LTI 2015) **postojanje posebne stranice posvećene aktivnostima skupštine** (kao i posebnih stranica koje bi bile posvećene aktivnostima predsednika/gradonačelnika i veća) na kojoj bi se nalazili svi relevantni dokumenti, odnosno informacije - najava naredne sednice sa dnevnim redom i materijalima (uključujući i zapisnik sa prethodne sednice, što rešava pitanje dostupnosti podataka o podnetim amandmanima i rezultatima glasanja), izveštaj sa sednice, sa donetim odlukama ili linkovima ka službenom glasilu u kome je odluka objavljena.

U međuvremenu, TS preporučuje da se na stranici "Vesti" objavljuju najave sednica, sa dnevnim redom i priloženim materijalom koji će odbornici razmatrati (Primer Priboja: <http://priboj.rs/vesti/10-vesti/2539-zakazana-03-sednica-skupstine>), a da se nakon održane sednice objavi sveobuhvatna informacija - šta je bilo na dnevnom redu, koje odluke su usvojene, te da se naknadno, po objavljivanju Službenog glasnika u tu informaciju unese direktan link ka Službenom glasniku.

Inače, preporuka da se sistematizuju najvažnije informacije na sajtu (o budžetu, odluke SO, predsednika, veća, informacije o javnim preduzećima o javnim raspravama, konkursima, javnim nabavkama i sl.) sadržana je i u Vladinim Smernicama za izradu veb prezentacija organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave. Nema prepreke da se ista informacija pojavi na dva mesta na sajtu (npr. u „Vestima" i na stranici „Aktivnosti SO"). Teško je, naime, očekivati da će posetilac uvek prepoznati logiku kojom su određeni dokumenti ili informacije svrstane na određene stranice i da će znati gde da traži ono što ga zanima. To se naročito odnosi i na informacije objavljene u službenim glasilima - nema prepreke da te informacije budu objavljene i na samom sajtu.

Na nešto slično ukazuje se i u pomenutim Smernicama: „Objavljivanjem informacija isključivo u Informatoru o radu, bez postavljanja tih informacija direktno na samu prezentaciju, dostupnost informacija korisnicima prezentacije je značajno umanjena. Posetioci prezentacije najčešće ne znaju da se relevantne informacije o radu organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave nalaze u okviru Informatora o radu".

U LTI 2015 negativno je bodovan indikator "Da li je poslovnikom predviđeno vreme za javna pitanja odbornika gradonačelniku/predsedniku opštine i/ili gradskom veću" jer Statut (ili Poslovnik SO) nije bio dostupan. Statut je sada dostupan (ali ne i Poslovnik o radu SO) i izvesno je da je ovaj indikator ispunjen.

Na sajtu opštine Tutin nema podataka o kontaktu građana sa odbornicima. U LTI 2015 ovo je bodovano pozitivno, što unači da su kontakti ranije postojali. TS preporučuje da se ovi podaci (e-mail adrese, brojevi telefona, vreme i mesto za redovne sastanke sa građanima, ukoliko je definisano) unesu na sajt uz spiskove odbornika.

Po pitanju direktnog prenosa sednica na radio ili TV stanicama, ili drugog načina omogućavanja građanima da ostvare uvid u ceo tok sednice, evidentno je da se situacija menja sa privatizacijom lokalnih elektronskih medija, čiji su osnivači ranije bile JLS. Emitovanje skraćenih snimaka ili priloga može zadovoljiti potrebu za osnovnim informisanjem (pod uslovom da su prilozi načinjeni politički neutralno i objektivno), ali ne i za transparentnošću. Ukoliko opština Tutin poseduje audio ili video snimke sednica. TS preporučuje da se ti **snimci postave na sajt** (u okviru stranice posvećene aktivnostima skupštine) i na taj način učine dostupnim javnosti. Moguće je snimke postaviti na Youtube kanal opštine i potom postaviti link u rubriku posvećenu Aktivnostima SO, ili u informaciju o sednici, u rubrici "Vesti".

Budžet

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora" i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li je budžet za tekuću godinu dostupan na sajtu? ** 2/2
2. Da li je budžet objavljen na šest cifara ekonomske klasifikacije? 1
3. Da li su objavljeni finansijski planovi indirektnih korisnika budžeta/da li je vidljiva struktura sredstava namenjenja za indirektno korisnike (JP, JU)? 1
4. Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu? 0/0
5. Da li su podaci o izvršenju budžeta u poslednjem okončanom tromesečju dostupni na sajtu? 0
6. Da li su podaci o izvršenju budžeta azurirani u poslednjih 30 dana i dostupni na sajtu? 0
7. Da li su podaci o izvršenju budžeta objavljeni na šest cifara ekonomske klasifikacije? 0
8. Da li postoji vodič za građane kroz budžet (građanski budžet) i da li je objavljen na sajtu? 0/1
9. Da li je na sajtu objavljen javni poziv za javnu raspravu o budžetu? 0/0
10. Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi? ** 2
11. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu? 0
12. Da li je razmatran završni račun budžeta? 1
13. Da li je u poslednjih 12 meseci objavljen predlog završnog računa budžeta ili usvojeni završni račun budžeta? 1
14. Da li je u poslednjih 12 meseci revizija završnog računa budžeta objavljena i razmatrana? 1

Na sajtu opštine Tutin postoji posebna stranica "Budžet", u okviru koje su link ka budžetu objavljenom u Službenom glasniku, dokumenti namenjeni korisnicima budžeta i prezentacija predloga budžeta. U rubrici se mogu naći i budžeti i rebalansi iz prethodnih godina. Na sajtu nije pronađen poziv za javnu raspravu o budžetu (ni za 2015. ni za 2016. godinu), niti izveštaj o održanoj raspravi, iako je iz opštine Tutin za LTI 2015. dobijena informacija da je takva javna rasprava održana.

TS preporučuje da se na stranici "Budžet" objavljuju sve relevantne informacije i dokumenti u vezi sa budžetom: obrazloženje budžeta, šestomesečni i devetomesečni izveštaj o izvršenju budžeta, završni račun budžeta, revizija završnog računa, poziv na javnu raspravu o budžetu i izveštaj sa javne rasprave i vodič za građane kroz budžet. I ovde važi napomena - objavljivanje na ovoj stranici ne bi bila prepreka da se neke od tih informacija objavljuju i na drugim stranicama – „Javne rasprave“, „Vesti“, „Aktivnosti SO“ itd. Ovo je nešto šire od Smernica u kojima se, takođe preporučuje formiranje posebne stranice posvećene budžetu.

TS takođe smatra da nema prepreke da se, pored 6-mesečnih i 9-mesečnih izveštaja **objavljaju i mesečni izveštaji** koje redovno pripremaju odeljenja za budžet u okviru odgovarajućih uprava.

Po pitanju objavljivanja vodiča za građane kroz budžet, opština Tutin praktično je na korak od građanskog budžeta. Prezentacija predloga budžeta koja je sada objavljena na sajtu, ukoliko bi bila doručena u skladu sa eventualnim izmenama izvršenim u postupku usvajanja, predstavljala bi vodič za građane kroz budžet.

U istraživanju LTI 2015 JLS su u odgovorima TS ukazivale da podaci na rashodnoj strani budžeta (i u odluci o budžetu i u izveštajima o izvršenju) nisu na šest cifara ekonomske klasifikacije, jer ne postoji takva zakonska obaveza. Pohvalno je da ipak postoji gotovo 30 JLS koje objavljuju podatke o izvršenju i na prihodnoj i na rashodnoj strani na šest cifara i TS poziva i opštinu Tutin da to učini i na taj način poveća nivo transparentnosti.

Za organizovanje javne rasprave opština Tutin je dobila pozitivnu ocenu u LTI 2015. TS želi da ukaže da LTI pod javnom raspravom podrazumeva sastanak na kome nisu samo korisnici budžeta, već i građani, predstavnici udruženja ili privrede. TS želi i da ukaže da takve rasprave ne moraju da se organizuju samo po okončanju izrade nacrtu odluke o budžetu, već je to moguće učiniti i u ranoj fazi planiranja, kada se građani kroz ankete mogu izjašnjavati o investicionom delu budžeta.

JLS i građani

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li opštinska uprava ima uslužni centar (šalter salu) preko kojeg pruža sve usluge?
1
2. Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva? ** 0

3. Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu? 0
4. Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima? 0
5. Da li je na sajtu dostupan podatak o radnom vremenu uprave sa građanima ili podaci o tel. broju preko kojeg je moguće dobiti tu informaciju? 1
6. Da li na internet stranici opštine postoje kontakt podaci o članovima saveta/predsednicima mesnih zajednica? 0/1
7. Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavu korupcije? 0/0
8. Da li na sajtu postoji opcija da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona? 0/0
9. Da li u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoje podaci o prijavi korupcije? 0
10. Da li na licu mesta (uslužni centar – šalter sala ili prostorije uprave) postoji mogućnost da građani prijave nepravilnosti u radu odnosno kršenje zakona? 1
11. Da li se održavaju redovne konferencije za novinare (bar jednom mesečno) gradonačelnika/predsednika opštine? 1
12. Da li postoje definisani termini za susret gradonačelnika/predsednika opštine sa građanima? 1
13. Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine/gradonačelnika ili zamenika sa građanima? 0
14. Da li i na koji način opština sprovodi ispitivanje zadovoljstva građana korisnika usluga opštinske uprave u poslednje četiri godine? 0

Po pitanju informacija o rokovima i uputstvima za dobijanje usluga, TS smatra da bi **najvažnije informacije** (koje bi, inače, morale da se nalaze u informatoru o radu, čemu je posvećeno više prostora u poglavlju o informatorima o radu) trebalo da se nađu **vidno istaknute u uslužnim centrima**. U uslužnom centru opštine Tutin, prema podacima iz LTI 2015, istaknute su cene naknada za matičnu službu.

Isticanjem informacija o cenama, potrebnim dokumentima i rokovima bi građani, pogotovo oni koji nemaju pristup internetu, bili informisani o svojim pravima bez mogućnosti da ona budu zloupotrebljena i da se manipuliše rokovima za pružanje usluga, potrebnim dokumentima, procedurama i (nepostojećim) „prečicama“ za skraćenje rokova i/ili procedura.

Prema podacima iz LTI 2015 postoji gotovo 30 opština na čijim sajtovima građani mogu da prate tok predmeta i da dobiju podatke o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima. TS poziva JLS da, ukoliko imaju mogućnosti, uspostave ove mehanizme, sopstvenim ulaganjima ili kroz donaciju. TS preporučuje razmenu informacija sa nekom od opština koja poseduje ovaj sistem. (JLS koje su pozitivno ocenjene za indikator broj 30 mogu se pronaći - u tabeli LTI 2015 - http://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/LTI_tabela.xlsx)

TS je u istraživanju bodovala i **mogućnosti za prijavu nepravilnosti** na sajtu i u prostorijama JLS (u uslužnom centru), a kao posebnu, specifičnu kategoriju, i mehanizme za prijavu sumnje na korupciju. Opština Tutin je pozitivno bodovana za postojanje mehanizma za prijavu nepravilnosti u uslužnom centru. TS smatra da bi mehanizam za prijavu nepravilnosti/nezaklonosti, a posebno za prijavu

sumnje na korupciju, trebalo posebno istaknuti i opisati kakva procedura sledi nakon prijave. U vezi sa ovim pitanjima podsećamo na to da JLS, počev od 2015. godine imaju obavezu da donesu i objave akt kojim će urediti postupak unutrašnjeg uzbunjivanja (prijave nezakonitih i drugih štetnih radnji od strane zaposlenih u organima JLS ali i svih korisnika njihovih usluga).

Što se tiče **redovnih konferencija za novinare** predsednika, ovaj indikator je, na osnovu dostavljenog odgovora bodovan pozitivno u 2015. TS želi da ukaže da prigodne manifestacije na kojima se predstavnici vlasti pojavljuju pred novinarima (a to je u odgovorima često navođeno kao argument u korist transparentnosti) nisu odgovarajući način da se predstavnicima medija omogući da pitaju sve što žele i što bi moglo da interesuje građane. Još manje su to saopštenja ili gostovanja predstavnika vlasti u medijima. Treba imati u vidu da je poslednjih godina, uz tradicionalne medije, došlo do ekspanzije alternativnih medija, prvenstveno internet portala, i da svi imaju isto pravo da dobiju priliku da postave pitanje najvišim predstavnicima (lokalne) vlasti. Zbog toga TS smatra da je najbolji način za to održavanje redovnih konferencija za novinare.

Indikator u vezi sa terminima za susret predsednikasa građanima pozitivno je bodovan na osnovu dostavljenog odgovora da takav termin postoji. Direktnim uvidom nije utvrđeno da su podaci o tom terminu **vidno istaknuti. TS preporučuje da se taj podatak vidno istakne.**

Ispitivanje zadovoljstva građana, korisnika usluga opštinske uprave, trebalo bi da bude putokaz za vlasti kako se prilagoditi potrebama građana. Nije dovoljno pouzdati se u knjigu primedbi ili sanduče za primedbe, već bi JLS trebalo da pristupe aktivno i organizuju anketiranje, kao što je slučaj u JLS koje su uvele odgovarajuće ISO standarde i gde su takve ankete propisana procedura. Od koristi mogu biti i istraživanja koja sprovode drugi organi, tela ili NVO i njih bi JLS mogle da korisno upotrebe. Tako je, na primer, CESID istraživanjem koje se bavilo upravo zadovoljstvom funkcionisanjem lokalne samouprave krajem 2013. godine obuhvatio 34 opštine na jugu i jugozapadu Srbije. Podaci o novom krugu istraživanja objavljeni su 2016. godine i vest o tome (prilog sa "Sandžačke TV mreže" objavljen je na sajtu opštine Tutin). TS poziva opštinu Tutin da podatke iz istraživanja razmotri i upotrebi za eventualno unapređenje funkcionisanja opštinskih službi i da celo istraživanje učini dostupnim građanima na svom internet sajtu.

TS želi da ukaže i na neke pozitivne primere iz LTI 2015 - bilo je slučajeva da su nam dostavljani dokumenti koji ukazuju da se knjige primedbi tretiraju izuzetno ozbiljno i da sve primedbe razmatraju u odgovarajućim opštinskim službama, o tome sačinjavaju izveštaji i preporuke za unapređenje rada i otklanjanje nedostatka. TS preporučuje JLS da, ukoliko ne mogu da organizuju aktivno anketiranje (što je svakako osnovna preporuka), uspostave slične mehanizme.

Slobodan pristup informacijama

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Protiv opštine nisu podnošene žalbe Povereniku za informacije od javnog značaja u 2014. godini zbog nedostavljanja (ignorisanja zahteva) informacija od javnog značaja? 0
2. Opština nema neizvršena rešenja Poverenika? 0
3. Da li su podaci o podnošenju zahteva za pristup informacijama na sajtu? **2
4. Da li je informacija o podnošenju zahteva za pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave? 0

Prva dva indikatora su u okviru LTI 2015 bodovana na osnovu podataka dobijenih od Poverenika. Treći indikator iz ove grupe odnosi se na obavezu propisanu podzakonskim aktom i nju je ispunila ogromna većina JLS, uključujući tu i opštinu Tutin. Podaci se mogu pronaći u okviru samog Informatora, pri čemu ne postoji primer zahteva niti obrazac, već se posetioci upućuju na sajt Poverenika (bez direktnog linka). Iako je i ovaj način objavljivanja uputstva bodovan kao pozitivan indikator, TS smatra da bi većoj transparentnosti doprinelo kada bi uputstvo i primer popunjenog zahteva bili postavljeni i u Informatoru i na stranici posvećenoj Informatoru (<http://www.tutin.rs/dokumenta/informator-o-radu/>).

U slučaju četvrtog indikatora, **isticanje ove informacije**, koja bi već trebalo da postoji na sajtu (odnosno u Informatoru), i u prostorijama JLS **ne zahteva trošak** veći od štampanja nekoliko papira niti zahteva redovno angažovanje. TS zato poziva JLS, odnosno opštinu Tutin, da učine ovu informaciju vidljivom i na taj način dostupnom i onim građanima koji nemaju pristup internetu.

Javne nabavke

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama? 1/1
2. Da li su na sajtu objavljeni podaci o JN u skladu sa ZJN (konkursi, dokumentacija, izmene, pitanja i odgovori...)?** 2/2
3. Da li su na sajtu ili u informatoru obavljani podaci o sprovedenim JN u proteklih 12 meseci? 0/NA

Stranica posvećena javnim nabavkama (iz 2016. godine) na prvi pogled deluje pregledno i sveobuhvatno. Detaljnija analiza ukazuje, međutim, na niz mogućih propusta:

Nije pronađen Plan javnih nabavki. Nema podataka o izvršenju, niti eventualnim izmenama ugovora o javnim nabavkama. Nisu pronađeni izveštaji o sprovedenim postupcima javnih nabavki (tromesečni niti bilo kakav drugi način izveštavanja). Na desnoj strani internet stranice, otprilike na sredini uz

desnu marginu, postoji baner „Tenderi” koji vodi na identičnu stranicu koja se odnosi na javne nabavke iz 2016. godine. Sama reč „tender” je sporna, zato što se taj pojam više ne koristi u ZJN, niti su „tenderi” jedini načini sprovođenja javnih nabavki.

Dosta je haotično organizovana mogućnost pregledanja ranijih postupaka javnih nabavki- ide se na arhivu gde su JN podeljene na dobra, usluge I radove, ali na istoj stranici opet postoji nova arhiva koja se odnosi na stare postupke iz 2012. Sve zajedno je prilično nepregledno. Različito je prikazano: nove JN, postupci iz 2014. i postupci iz 2012. Nismo pronašli postupke iz 2015. godine. **U informatoru nema podataka o javnim nabavkama**, iako postoji obaveza da se ti podaci navedu u posebnoj poglavlju.

Prema oceni TS (koja ne utiče na kriterijum funkcionalnosti, odnosno transparentnosti), ovakav način objavljivanja podataka o JN nije pregledan (što ne znači automatski da je i formalno neispravan) i treba ga promeniti. Kao primedbe mogu se istaći i velika slova u naslovu postupaka, ponavljanje određenih izraza koji skreću pažnju sa naziva predmeta, više od 3-4 koraka da se dodje do dokumenata. Stranica broj 2 ne funkcioniše, a prema oceni saradnika TS, stručnjaka za JN, koji je pregledao stranicu, "gotovo je neverovatno da je (u 2016) sprovedeno samo 7 postupaka javnih nabavki. Po zavodnim brojevima postupaka može da se uoči da ima više postupaka i da nisu svi zavedeni na identičan način".

U ovoj grupi indikatora, inače, reč je o obavezama propisanim Zakonom o javnim nabavkama ili Smernicama.

Smernice propisuju postavljanje svih informacija o svim javnim nabavkama koje organi državne uprave, organi teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave organizuju ili koje neko drugi za njih organizuje:

„**Plan javnih nabavki** ili link ka tom planu za prethodnu i tekuću godinu u Informatoru o radu. Objaviti podatke o sprovedenim javnim nabavkama u prvoj prethodnoj godini i u proteklim tromesečjima tekuće godine. Preporučuje se da na veb prezentaciji stoje **periodični tromesečni izveštaji**, a u **Informatoru** o radu samo ukupna vrednost planiranih i realizovanih javnih nabavki i **link ka dokumentima** koji sadrže potpune informacije. Potrebno je postaviti link ka Portalu javnih nabavki. Zabeležiti da li postoje drugi podaci o javnim nabavkama (npr. spisak nabavljenih dobara, usluga i radova). Preporučuje se da se na posebnoj strani kategorizuju podaci o svim izvršenim i aktuelnim javnim nabavkama, i to za svaku pojedinačno: konkursna dokumentacija sa svim priložima, pitanja i odgovori, obaveštenja, odluke, sve eventualne izmene i dopune (npr. izmena konkursne dokumentacije, tehničke specifikacije i sl.). Preporučuje se da se ove informacije grupišu u celinu ili prikažu na posebnoj strani na kojoj su objavljeni podaci iz tromesečnih izveštaja za tekuću i prethodnu godinu pod nazivom „Javne nabavke“.“

Informator o radu

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora” i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca? ** 0/0
2. Da li informator sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu? 0/0
3. Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)?
0/0
4. Da li informator sadrži pravilnik o platama funkcionera? 0/0
5. Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje? 1/1

LTI 2015 je pokazao da veliki broj **informatora o radu** opština i gradova u Srbiji **nije u skladu sa Uputstvom** za izradu i objavljivanje informatora o radu državnog organa, koji je propisao Poverenik za informacije od javnog značaja. To je slučaj i kod opštine Tutin.

Prvi utisak jeste neažurnost podataka. Kada je TS analizirala informatore JLS u okviru LTI 2015, utvrđeno je da na sajtovima trećine JLS informatori o radu nisu ažurirani u prethodna tri meseca. Uputstvo za izradu i objavljivanje informatora o radu državnog organa, koji je izdao Poverenik za informacije od javnog značaja propisuje da se informatori ažuriraju jednom mesečno, ali je TS postavila blaži kriterijum za indikator. I pored toga, trećina JLS, među kojima i Tutin, nije ispunila taj kriterijum za dobijanje pozitivne ocene. Evidentno je da postoji raširena praksa da se informatori ažuriraju samo jednom godišnje.

Uputstvo Poverenika propisuje, međutim, da je „državni organ ispunio obavezu iz člana 39. stav 1. Zakona da informator o radu **izradi najmanje jednom godišnje**, ukoliko taj dokument, izrađen u ranijim godinama, **redovno ažurira** u skladu sa ovim uputstvom" (tačka 4), pri čemu je „državni organ obavezan da redovno vrši proveru tačnosti i potpunosti podataka objavljenih u informatoru i da, **najkasnije do kraja svakog kalendarskog meseca**, unese sve promene nastale u toku meseca" (tačka 17).

Korisna je preporuka iz Uputstva (koja nije obavezujuća) da državni organi u svojim informatorima ne odstupaju bez naročite potrebe od **redosleda poglavlja koji je prikazan u Uputstvu**. Na taj način bi se ostvario dodatni kvalitet sa stanovišta transparentnosti, jer bi pri samom pregledu informatora bilo jasno da li nedostaju pojedine informacije koje bi morale da se nađu u ovom dokumentu.

Informator opštine Tutin, od elemenata analiziranih u okviru LTI, **ne sadrži** podatke o javnim nabavkama (ili link ka stranici posvećenoj javnim nabavkama na sajtu). Ovim su prekršene i obaveze iz Uputstva Poverenika i Smernica Vlade. TS preporučuje da se unesu podaci (ili inkovi) u skladu a ovim dokumentima. Informator ne sadrži ni informaciju o platama funkcionera i službenika. Inače, u opisu Informatora (stranica 4) stoji: "Informator o radu sadrži osnovne podatke o opštini Tutin, organizacionu strukturu, opis funkcija starešina, opis pravila u vezi sa javnošću rada, spisak najčešće traženih informacija od javnog značaja, opis nadležnosti, ovlašćenja i obaveza, opis postupanja u okviru nadležnosti, usluge koje Opština pruža zainteresovanim licima, podatke o prihodima i rashodima, **podatke o javnim nabavkama, podatke o isplaćenim platama, zaradama i drugim primanjima**, podatke o načinu čuvanja informacija, podatke o vrsti informacija u posedu, kao i informacije o podnošenju zahteva za pristup informacijama od javnog značaja".

Informator ne sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje već obaveštenje da se ti podaci mogu naći na sajtu. Na sajtu se, zaista, u okviru "e-uprave" nalaze sveobuhvatne informacije ove vrste, a TS preporučuje da se u Informator unese direktan link ka ovoj stranici kako bi se olakšalo pronalaženje predmetnih informacija.

Javna preduzeća i javne ustanove

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li su sprovedeni konkursi za izbor direktora javnih preduzeća? 1
2. Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova? 0
3. Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP? ** 0/0
4. Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU? ** 0/0
5. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JP? 0
6. Da li su na sajtu opštine objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JU? 0
7. Da li su na sajtu JP ili opštine objavljeni godišnji planovi rada JP? 0
8. Da li su na sajtu JU objavljeni godišnji planovi rada JU? 0
9. Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP? 0
10. Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU? 0
11. Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeca dostupan na internetu? 0
12. Da li sprovode konsultacije sa građanima kada utvrđuju cene usluga – JU i JP (pogrebno, vrtić vodovod)? 1
13. Da li je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta uprave objavljen na sajtu? ** 0/1
14. Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini, JP i JU objavljeni na sajtu? ** 0

Ovo je jedna od oblasti koja se i inače često u javnosti percipira kao problematična sa stanovišta transparentnosti i u njoj su JLS najlošije ocenjene, pa ni opština Tutin nije izuzetak. Sa samo dva od mogućih 18 poena delila je pozicije od 124. do 136. među 144 rangirane opštine i grada.

Razlog za loše ocene nije (samo) to što nisu ispunjene obaveze propisane zakonima, već i činjenica da je TS postavila relativno visoke kriterijume, smatrajući da je za postizanje zadovoljavajućeg nivoa transparentnosti **potrebno više od onoga što je trenutno propisano Zakonom o javnim preduzećima i drugim propisima** koji regulišu ovu oblast.

Na LTI 2015 pozitivne ocene za izbor direktora JP (kako propisuje Zakona o JP) i JU na konkursima dobile su sve JLS koje su dostavile podatke o izboru direktora i u kojima v.d. stanje na čelu pojedinih JP, JKP, odnosno JU ne traje neopravdano dugo. S obzirom na to da, za razliku od JP, zakon ne obavezuje raspisivanje konkursa za direktora javnih ustanova, u odgovorima su JLS često navodile da nemaju podatke o konkursima jer je to u nadležnosti upravnih odbora, te da skupština samo imenuje direktore na predlog UO, kao i da je statutima JU regulisano da li se raspisuju konkursi ili ne. Tako se

TS sretala tokom istraživanja sa situacijom da se u nekim JLS za mesta direktora pojedinih JU raspisuju konkursi, dok se direktori drugih JU direktno imenuju, bez konkursa. TS apeluje na odbore da izmene statute (a na osnivače, odnosno skupštine JLS da iniciraju izmene) i **da propišu obavezno sprovođenje javnih konkursa za izbor direktora JU.**

Što se tiče objavljivanja dokumenata iz procedura izbora direktora, TS smatra da **minimum propisan Zakonom o JP ne zadovoljava kriterijume transparentnosti.** TS je tokom rada na novom Zakonu (decembar 2015) Ministarstvu privrede ukazivala da je potrebno propisati obavezu objavljivanja svih dokumenata nastalih u radu komisija za izbor direktora. Ovo se posebno odnosi na zapisnike sa sednica iz kojih bi se videlo na koji način su bodovani kandidati, na planove koji su priloženi i druge dokumente na osnovu kojih je izvršeno bodovanje i formiranje rang liste. U monitoringu sprovođenja Zakona o JP, koji je TS radila tokom 2014. godine, ove dokumente smo dobili od svih JLS obuhvaćenih istraživanjem i smatramo da nema prepreke da se one objave i na sajtovima JLS, **na posebnoj stranici koja bi bila posvećena JP i JU, odnosno komisiji za izbor direktora,** u okviru te stranice (što nije prepreka da se objavljuju i na stranici "Javni konkursi". Slične stranice nalazili smo na sajtovima pojedinih JLS, ali smo u malom broju slučajeva našli sve tražene dokumente. Na sajtu opštine Tutin (na stranici posvećenoj SO) našli smo samo **Poslovnik o radu komisije za imenovanje direktora javnih preduzeća čiji je osnivač opština Tutin.**

TS smatra da bi otvaranje posebne stranice na sajtu opštine posvećene JP i JU bilo najbolje rešenje - na toj stranici bi mogli da se nađu akti koji se tiču uređenja ove oblasti i pojedinačni dokumenti - od "ličnih karti preduzeća", preko opisausluga, cenovnika, podataka o direktorima, NO i UO, dokumenti iz procesa izbora direktora, godišnji programi poslovanja, izveštaji o radu, sistematizacije, podaci o broju zaposlenih (i periodičnim promenama broja zaposlenih). Inače, na sajtovima (i/ili u informatorima) gotovo svih JLS mogu se naći podaci o broju zaposlenih u opštinskim upravama i u javnim ustanovama, s obzirom da je to obaveza na osnovu Zakona o načinu određivanja maksimalnog broja zaposlenih u javnom sektoru (član 29). Taj zakon se ne odnosi na JP (član 1), pa je ovaj, sa stanovišta transparentnosti i sprečavanja korupcije **izuzetno važan podatak (o broju zaposlenih u JP)** izostavljen iz tabela koje se izrađuju. TS smatra da bi zarad transparentnosti JLS trebalo da objavljuju i ovaj podatak na svojim internet prezentacijama.

Objavljivanje godišnjih planova rada JP je obaveza propisana Zakonom o JP, ali smo se u LTI 2015 susretali sa činjenicom da pojedina JP, odnosno JKP, nemaju svoje internet prezentacije. Prema onom što smo ustanovili, takav je slučaj i sa JKP Gradac. TS preporučuje da ovo JP hitno izradi svoju internet prezentaciju, n akojoj će objaviti dokumente i informacije u skladu sa Zakonom o JP.

Javne rasprave i javni konkursi

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

U ovoj grupi su sledeći indikatori:

1. Da li se sprovodi javna rasprava o povećanju stope, odnosno o visini javnih prihoda? 1
2. Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)? 0
3. Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje? 0
4. Da li jedinica lokalne samouprave redovno objavljuje poziv za zakup imovine u svom vlasništvu? 0
5. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup? 0
6. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci? 0/0
7. Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava NVO? 1/0
8. Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO/medija koje je finansirala opština? 0

Većina indikatora u ovoj grupi je bodovana sa 0 poena. U okviru LTI 2015 dobijen je odgovor da je organizovana javna rasprava o povećanju stope, odnosno o visini javnih prihoda i u pretrazi na sajtu saradnik TS je pronašao konkurs i rezultat konkursa za dodelu sredstava nevladinim organizacijama. U okviru ove analize pronađeno je nekoliko javnih konkursa na stranici Dokumenta/Javni pozivi 2016 i u samo jednom slučaju (Konkurs za dodelu podsticajnih sredstava u poljoprivredi) nađena je odluka o dodeli sredstava.

Na sajtu nisu nađeni podaci o javnim raspravama niti izveštaji sa javnih rasprava, kao ni podaci o zakupu imovine u vlasništvu opštine (nađena je informacija o prodaji imovine koja je u vlasništvu opštine)

LTI 2015 je pokazao da javne rasprave (sa izuzetkom onih koje su obavezne) nisu uobičajene u svim opštinama, ali nisu više ni retkost (podatke o raspisanim javnim raspravama našli smo na sajtovima manje od trećine JLS). Veći problem je što se, sa izuzetkom najavne informacije o održavanju javne rasprave, na sajtovima ne može naći bilo kakav drugi trag o samoj JR. TS je u okviru jednog od indikatora ocenjivala postojanje izveštaja sa JR, sa podacima o predlozima koji su izneti i obrazloženjima za prihvatanje ili odbijanje tih predloga. TS je i ranije predlagala da se propiše obaveza objavljivanja ovakvih izveštaja. To je propušteno prilikom izmena Poslovnika Vlade Srbije, u delu koji se tiče organizovanja javnih rasprava, ali je polemika koja je tada otvorena rezultirala pozitivnom praksom u radu nekoliko ministarstava prilikom organizovanja JR o nacrtima zakona.

Nacionalna strategija za borbu protiv korupcije iz 2013 konstatovala je, međutim, da „proces usvajanja propisa u Republici Srbiji, na svim nivoima, odlikuje nedovoljno učešće javnosti, zbog čega mnogi propisi postaju 'instrument' korupcije i zloupotreba, umesto da budu sredstvo njihovog iskorenjivanja. Razlog za to je, između ostalog, odsustvo zakonske garancije da će u svim slučajevima, usvajanju propisa prethoditi javne rasprave i da će njihovi predlozi biti razmotreni“.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije propisao je da se kroz izmene Zakona o Narodnoj skupštini, Zakona o državnoj upravi, **Zakona o lokalnoj samoupravi**, Zakona o Zaštitniku građana, Zakona o Narodnoj banci i Zakona o referendumu i narodnoj inicijativi „uspostave mehanizmi kojima bi se zainteresovanim stranama i javnosti omogućilo učešće u postupku donošenja propisa na svim nivoima vlasti“, a kao jedna od aktivnosti u okviru ove mere predviđeno je i **unapređenje Statuta/Poslovnika jedinica lokalnih samouprava**. TS preporučuje da se ovo pitanje uredi Statutom i da se propiše obaveza objavljivanja određenih podataka o javnoj raspravi (podaci o predlozima koji su izneti u JR i obrazloženja za prihvatanje ili odbijanje tih predloga). TS preporučuje i da se i pre eventualnih izmena Statuta organizuju javne rasprave o značajnim pitanjima i da se na sajtu objavljuju izveštaji sa javnih rasprava.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije propisao je da se kroz izmene Zakona o Narodnoj skupštini, Zakona o državnoj upravi, **Zakona o lokalnoj samoupravi**, Zakona o Zaštitniku građana, Zakona o Narodnoj banci i Zakona o referendumu i narodnoj inicijativi „uspostave mehanizmi kojima bi se zainteresovanim stranama i javnosti omogućilo učešće u postupku donošenja propisa na svim nivoima vlasti“, a kao jedna od aktivnosti u okviru ove mere predviđeno je i **unapređenje Statuta/Poslovnika jedinica lokalnih samouprava**.

TS preporučuje opštini Tutin da na stranici o javnim konkursima, u okviru stavke posvećene pojedinačnom konkursu objavljuje i podatke o dodeli sredstava (odluka, odnosno rešenje), kao i izveštaje primaoca sredstava o realizaciji projekta za koje je dobio novac. To je isključuje objavljivanje tih informacija i u okviru rubrike "Vesti". Objavljivanje izveštaja o tome kako su sredstva upotrebljena je izuzetno važno sa stanovišta transparentnosti i sprečavanja korupcije (odnosno otklanjanja sumnje u korupciju).

Ostali indikatori

(Indikatori označeni zvezdicama spadaju u grupu „osnovnih indikatora“ i pozitivni odgovori su bodovani sa 2 boda. Prva ocena označava bodovanje iz LTI 2015, a druga stanje prilikom analize u septembru 2016)

1. Da li je objavljena strategija razvoja opštine? 1
2. Da li je godišnji plan rada uprave pripremljen i usvojen u skladu sa planiranom dinamikom? 0
3. Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu? 0
4. Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu? ** 0/0
5. Da li su na sajtu objavljeni prostorni planovi? 1
6. Da li su na sajtu objavljeni urbanistički planovi? 1
7. Da li uprava ima javni registar sa podacima o imovini jedinice lokalne samouprave i načinu njenog korišćenja? 1
8. Da li je objavljen podatak o iznosu sredstava koja se godišnje dodeljuju mesnim zajednicama? 1

9. Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovođenje etičkog kodeksa i kontaktima sa građanima? 0
10. Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu? 0
11. Da li je usvojen plan integriteta? 1
12. Da li je predsednik opštine podneo izveštaj o imovini?1

Dva indikatora u vezi sa godišnjim planom rada uprave (broj 2 i 3 u okviru ove grupe) karakteristični su jer je reč o aktu koji nije propisan zakonom. Ipak, u nekoliko slučajeva u okviru LTI 2015 uverili smo se da takav akt ipak postoji i da je objavljen na sajtu², dok je još dvadesetak JLS u odgovorima na dopise TS navelo da su ti dokumenti usvojeni. Dobili smo, međutim, i priličan broj odgovora u kojima se navodilo da ne postoji zakonska obaveza za usvajanje takvog plana, te da uprava rešava predmete u upravnim postupcima i da je nemoguće izraditi plan rada. S druge strane, neke JLS navele su da se u godišnjem izveštaju o radu uprave nalazi i deo koji predstavlja plan rada za narednu godinu, što je pozitivno bodovano.

TS poziva opštinu Tutin, da, ukoliko ima kapacitete, sledi primer JLS koje donose plan rada uprave (iako to nije zakonska obaveza), i koje ih objavljuju na svojim sajtovima.

U ovom istraživanju (kao ni prilikom izrade LTI 2015) nismo uspeli da pronađemo ni godišnji izveštaj o radu opštinske uprave na sajtu. TS preporučuje da se izveštaj o radu OU objavljuje na sajtu opštine Tutin, u okviru "Dokumenata" i/ili stranice posvećene radu OU i/ili u okviru rubrike "Vesti".

TS preporučuje i da opština Tutin izradi i objavi **kodeks za zaposlene**.

Što se tiče Etičkog kodeksa ponašanja funkcionera lokalne samouprave, nakon što su taj dokument prihvatile gotovo sve JLS u Srbiji i nakon što su u velikom broju formirani saveti za sprovođenje kodeksa, čini se da su aktivnosti na tom polju gotovo zamrle. TS je, u okviru LTI 2015, pozvala SKGO i JLS da razmotre potrebu izmene Kodeksa (posebno u svetlu redovnog kršenja pojedinih odredbi i izmena do kojih je došlo u relevantnom pravnom okviru), oživljavanja praćenja njegovog poštovanja, bilo kroz lokalne savete ili telo koje bi bilo formirano na nacionalnom nivou. TS preporučuje da se podaci o aktivnostima Saveta za praćenje sprovođenja Kodeksa objave, ukoliko je Savet aktivan. Ukoliko Savet postoji, ali nije aktivan, TS poziva da se razmotri mogućnost ponovnog aktiviranja ili da se opština Tutin pridruži pozivu SKGO da se inicira izmena Kodeksa.

Indikator "Da li uprava ima javni registar sa podacima o imovini jedinice lokalne samouprave i načinu njenog korišćenja?" bodovan je pozitivno, na osnovu podataka dostavljenih iz opštine Tutin. S obzirom na to da je ovaj indikator bio predmet različitog tumačenja od strane JLS prilikom prikupljanja podataka, TS smatra da duguje pojašnjenje. Naime, TS je ovde verovatno načinila propust pri formulisanju indikatora jer nije dovoljno precizno definisala šta podrazumeva pod podacima o imovini i načinu njenog korišćenja. U velikom broju slučajeva dobijen je odgovor da se radi na upisu svojine i formiranju registra u skladu sa Zakonom o javnoj svojini, da postoje problemi sa dobijanjem potvrda od Republičke direkcije, da su evidencije (registri) formirani, ali da je uvid moguć samo fizički u prostorijama uprave, da je javno dostupan GIS u koji su uneti podaci o imovini i sl. U većini slučajeva pozitivno je ocenjeno postojanje ovakvih registara u koje je moguć javni uvid.

²Primer: http://www.indjija.net/upload/documents/Plan_i_program_rada_OU_2015.pdf

Podatak koji smo tražili i koji smatramo značajnim sa stanovišta transparentnosti i sprečavanja korupcije trebalo bi da bude sadržan u okviru evidencije propisane Uredbom o evidenciji nepokretnosti u javnoj svojini (takva evidencija preporučena je i metodologijama koje su prethodnih godina, kao pomoć na ovom složenom poslu, predstavljane JLS³), a ta evidencija (ili njen deo) bi trebalo da budu dostupni javnosti. TS, naime, smatra da bi javnosti trebalo da budu dostupni podaci o nepokretnostima (poslovni prostor, stanovi i drugi objekti, građevinsko zemljište, poljoprivredno zemljište) u svojini JLS, sa podacima o korisnicima i iznosima zakupa koji korisnici plaćaju.

Dva poslednja indikatora ocenjivani su na osnovu podataka dobijenih od Agencije za borbu protiv korupcije i u okviru LTI 2015 Tutin je bodovan pozitivno po oba osnova.

³[http://www.coe.org.rs/REPOSITORY/2666_metodologija_popisa_i_upisa_imovine_\(za_sajt\).pdf](http://www.coe.org.rs/REPOSITORY/2666_metodologija_popisa_i_upisa_imovine_(za_sajt).pdf)<http://www.sli-deshare.net/SLDProject/uspostavljanje-prava-javne-svojine-30340833>

Indikatori ocenjeni sa 0 i preporuke za aktivnosti koje bi rezultirale povećanjem transparentnosti i pozitivnom ocenom za navedene indikatore

Da li su odluke koje usvaja skupština objavljene i dostupne na sajtu? ** 0/0 Da li su odluke koje je usvajala skupština u protekla 24 meseca dostupne na sajtu? 0 Da li su na sajtu objavljeni predlozi akata pre razmatranja na sednici skupštine? 0 Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja na poslednjoj sednici skupštine? 0 Da li su na sajtu objavljeni rezultati glasanja sa sednica skupštine u proteklih 24 meseca? 0 Da li su na sajtu objavljeni amandmani podneti na predloge akata koji su razmatrani na poslednjoj sednici? 0 Da li je na sajtu objavljen dnevni red naredne sednice skupštine? 0

TS preporučuje uspostavljanje posebne stranice na sajtu posvećene aktivnostima/sednicama Skupštine (kao i slične stranice posvećene aktivnostima/sednicama gradskog veća). Na toj stranici bi se objavljivale najave sednica sa dnevnim redom, uz priloženi materijal za sednicu (materijal koji se dostavlja odbornicima). Ukoliko materijal sadrži i zapisnik sa prethodne sednice, sa izlaganjima odbornika, raspravom o amandmanima i rezultate glasanja, to bi rezultiralo sa tri pozitivna indikatora. Ukoliko postoji problem sa formiranjem posebne stranice, TS preporučuje da se, do formiranja te stranice, na stranici "Vesti" objavljuju najave sednica, sa dnevnim redom i priloženim materijalom koji će odbornici razmatrati, a da se nakon održane sednice objavi sveobuhvatna informacija - šta je bilo na dnevnom redu, koje odluke su usvojene, te da se naknadno, po objavljivanju Službenog glasnika, uz tu informaciju unese direktan link ka Službenom glasniku.

Da li na sajtu postoje podaci o kontaktu građana sa odbornicima? 1/0

TS preporučuje da se podaci postave uz spisak odbornika na sajtu i u Informatoru.

Da li se sednice prenose direktno putem medija ili se objavljuju zapisnici (transkripti) ili emituju snimci sa sednica? 0

Ukoliko opština Tutin poseduje audio ili video snimke sednica, TS preporučuje da se ti snimci postave na sajt (u okviru stranice posvećene aktivnostima skupštine) ili na Youtube kanal sa linkom na sajtu opštine (u rubrici o aktivnostima SO, ili u informaciji na rubrici "Vesti").

Da li je obrazloženje budžeta dostupno na sajtu? 0/0 Da li su podaci o izvršenju budžeta u poslednjem okončanom tromesečju dostupni na sajtu? 0 i Da li su podaci o izvršenju budžeta azurirani u poslednjih 30 dana i dostupni na sajtu? 0 Da li je na sajtu objavljen javni poziv za javnu raspravu o budžetu? 0/0 Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu? 0

TS preporučuje da se na postojećoj stranici "Budžet", pored odluke o budžetu i rebalansima, objavljuju i sve druge informacije o dokumenti u vezi sa budžetom: obrazloženje budžeta, šestomesečni i devetomesečni izveštaj o izvršenju budžeta, završni račun budžeta, revizija završnog računa, poziv na javnu raspravu o budžetu i izveštaj sa javne rasprave i vodič za građane kroz budžet. Objavljivanje informacija na ovoj stranici (kao što su poziv na javnu raspravu, izveštaj sa javne rasprave i sl) ne bi bila prepreka da se neke od tih informacija objavljuju i na stranicama kao

što su „Javne rasprave“, „Vesti“, „Aktivnosti SO“ itd. TS smatra da nema prepreke da se, pored 6-mesečnih i 9-mesečnih izveštaja objavljuju i mesečni izveštaji koje redovno pripremaju odeljenja za budžet u okviru odgovarajućih uprava.

Da li je budžet objavljen na šest cifara ekonomske klasifikacije? 0 Da li su podaci o izvršenju budžeta objavljeni na šest cifara ekonomske klasifikacije? 0

TS preporučuje da se i podaci o rashodima objavljuju na šest cifara ekonomske klasifikacije.

Da li postoji vodič za građane kroz budžet (građanski budžet) i da li je objavljen na sajtu? 0

TS preporučuje da se redovno izrađuje i objavljuje vodič za građane. Za to može poslužiti prezentacija budžeta koja se priprema za javnu raspravu o budžetu.

Da li je na sajtu objavljen javni poziv za javnu raspravu o budžetu? 0/0 Da li je održana javna rasprava o budžetu – anketiranje građana ili konsultativni skupovi? ** 0 Da li je na sajtu objavljen izveštaj o javnoj raspravi o budžetu? 0/0

TS preporučuje da se redovno organizuje javna rasprava o budžetu na kojoj bi učestvovali i građani, a ne samo korisnici budžeta. Napominjemo da je, pored rasprave o nacrtu budžeta, moguće organizovati i raspravu o budžetu u ranoj fazi planiranja, kada se građani kroz ankete mogu izjašnjavati o, na primer, investicionom delu budžeta. TS preporučuje da se poziv na javnu raspravu objavljuje na sajtu, na stranici "Budžet" i "Vesti" i da se na istom mestu objavljuje i izveštaj sa javne rasprave.

Da li su u uslužnom centru (šalter sali) ili u prostorijama uprave vidno istaknuti rokovi za izdavanje dokumenata i uputstva? **0

TS preporučuje da se informacije o troškovima i rokovima za usluge koje pruža uprava odštampaju i vidno istaknu u uslužnom centru.

Da li korisnik usluga JLS može da prati tok (status) predmeta na sajtu? 0 Da li su na sajtu dostupni podaci o postupanju po žalbama, predstavkama i prigovorima? 0

TS preporučuje da se JLS poveže sa JLS koje su uvele ovakav sistem (JLS koje su pozitivno ocenjene za indikator broj 30 - u tabeli LTI 2015 - http://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/LTI_tabela.xlsx) i da utvrdi troškove, te razmotri mogućnost uvođenja - sopstvenim sredstvima ili uz pomoć donatora.

Da li na sajtu postoje mehanizmi za prijavu korupcije? 0/0

TS preporučuje da se uspostave mehanizmi za prijavu, uz jasno objašnjenje kako će se sa prijavama postupati, šta se može prijaviti i kada i kakav odgovor građani mogu (ukoliko žele) očekivati. Ovaj mehanizam treba povezati sa zakonskim obavezama o zaštiti uzbunjivača i postupanju po informacijama koje se dobijaju od njih.

Da li u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave postoje podaci o prijavi korupcije? 0

TS preporučuje da se omogući da građani anonimno (kutija za primedbe, na primer) prijave eventualne slučajeve korupcije. Potrebno je navesti na koji način će se postupati sa prijavama (videti i napomenu o uzbunjivačima u prethodnoj preporuci)

Da li su vidno dostupni podaci o kontaktu predsednika opštine ili zamenika sa građanima? 0

TS preporučuje da informacija o terminu kada je predsednik na raspolaganju građanima bude vidno istaknuta.

Da li je informacija o podnošenju zahteva za pristup informacijama vidljiva u uslužnom centru (šalter sali) ili prostorijama uprave? 0

TS preporučuje da se informacija koja postoji u Informatoru odštampa i učini vidno dostupnom u uslužnom centru.

Da li su podaci o podnošenju zahteva za pristup informacijama na sajtu? **2

TS preporučuje da se da se obrazac za podnošenje zahteva unese u Informator, a da se, radi veće transparentnosti, uputstvo i primer popunjenog zahteva postave i u rubriku "Informator o radu", pored Informatora.

Da li na sajtu postoji stranica posvećena javnim nabavkama? 1/1

Stranica postoji i sadrži elemente u skladu sa Zakonom o JN. TS, međutim, preporučuje da se stranica uredi kako bi zadovoljila i preporuke iz Smernica, te da se arhiva organizuje i dopuni.

Da li je informator objavljen na sajtu i ažuriran u poslednja 3 meseca? ** 0/0

TS preporučuje da se Informator uredi u skladu sa Uputstvom Poverenika i da se redovno ažurira (odnosno da se proverava da li ima potrebe da se podaci ažuriraju).

Da li informator sadrži aktuelan godišnji plan javnih nabavki ili link ka planu? 0/0

TS preporučuje da se u Informator unesu podaci (ili inkovi) u skladu sa Uputstvom Poverenika i Smernicama za izradu veb prezentacija organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave.

Da li informator sadrži informaciju o platama funkcionera i službenika (eksplicitno)? 0/0 Da li informator sadrži pravilnik o platama funkcionera? 0/0

TS preporučuje da se ovaj podatak unese u Informator

Da li informator sadrži podatke o uslugama koje opština pruža i rokovima za njihovo pružanje? 1/1

Informator sadrži napomenu da su podaci dostupni na sajtu i to je pozitivno bodovano, ali TS preporučuje da se precizira adresa na kojoj su podaci dostupni, kako bi se iz Informatora moglo direktno preći na stranicu "e-uprava".

Da li je sproveden konkurs za izbor direktora javnih ustanova? 0

TS preporučuje da upravni odbori JU izmene statute (a da osnivač, odnosno skupština inicira izmene) i da propišu obavezno sprovođenje javnih konkursa za izbor direktora JU.

Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP? ** 0/0 Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JU? ** 0 Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JP? 0 Da li su na sajtu opštine objavljeni izveštaji o razmatranju izveštaja o radu JU? 0 Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP? 0 Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU? 0 Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini, JP i JU objavljeni na sajtu? ** 0

TS preporučuje da se na sajtu opštine Tutin otvori posebna stranica posvećena javnim preduzećima i javnim ustanovama i da se na njoj objavljuju sve bitne informacije o JP - iz procedure izbora direktora i nadzornih odbora, planovi rada i izveštaji o radu, podaci o broju zaposlenih i sistematizacije, kao i drugi akti koji se tiču uređenja ove oblasti i pojedinačni dokumenti (poput "ličnih karti preduzeća", opisa usluga, cenovnika, podataka o direktorima, NO i IO). Dokumenti iz procedure izbora direktora JP podrazumevaju zapisnike sa sednica komisija za izbor direktora iz kojih bi se videlo na koji način su bodovani kandidati, planove koje su kandidati priložili i druge dokumente na osnovu kojih je izvršeno bodovanje i formiranje rang liste.

Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni godišnji planovi rada JP? 0 Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP? 0 Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini, JP i JU objavljeni na sajtu? ** 0

TS preporučuje da JP, koja nemaju svoj sajt, hitno izrade internet prezentaciju na kojoj će objavljivati dokumenta u skladu sa Zakonom o JP. Te informacije mogu se objaviti i na sajtu Opštine posvećenoj JP.

Da li su na sajtu JU objavljeni godišnji planovi rada JU? 0 Da li je na sajtu JLS ili JU objavljena sistematizacija JU? 0 Da li su podaci o broju zaposlenih u opštini, JP i JU objavljeni na sajtu? ** 0

TS preporučuje da JU, koja nemaju svoj sajt, izrade internet prezentaciju na kojoj će objavljivati planove rada, izveštaje o radu i druga dokumenta koja omogućavaju transparentan uvid u njihovo poslovanje. Te informacije mogu se objaviti i na sajtu Opštine posvećenoj JU.

Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeca dostupan na internetu? 0

TS preporučuje da JP i JU, koja nemaju svoj sajt, izrade internet prezentaciju na kojoj će objavljivati planove rada, izveštaje o radu i druga dokumenta koja omogućavaju transparentan uvid u njihovo poslovanje. Te informacije mogu se objaviti i na sajtu Opštine posvećenoj JP i JU.

Da li postoje podaci na sajtu o sprovedenim javnim raspravama u poslednjih 12 meseci (izuzev budžeta)? 0 Da li izveštaj o javnim raspravama sadrži podatke o predlozima koje su građani izneli i razloge za prihvatanje/odbijanje? 0

TS preporučuje da se pitanje organizovanja javnih rasprava uredi Statutom i da se propiše obaveza objavljivanja određenih podataka o javnoj raspravi (podaci o predlozima koji su izneti u JR i obrazloženja za prihvatanje ili odbijanje tih predloga). I bez izmena statuta moguće je organizovati javnu raspravu u slučajevima kada predsednik/ veće/skupština procene da postoji javni interes. Pozive i izveštaje treba objavljivati na stranici "Vesti".

Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava medijima u poslednjih 12 meseci? 0/NA Da li su na sajtu objavljeni konkursi/rezultati konkursa za dodelu sredstava NVO? 1/0 Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o realizaciji projekata NVO/medija koje je finansirala opština?

TS preporučuje da se objavljuju podaci o raspisanim konkursima, rešenja o dodeljenim sredstvima, podneti projekti i izveštaji o realizovanim projektima. Predlažemo da se ovo radi u okviru posebne stranice posvećene javnim konkursima.

Da li su na sajtu objavljeni izveštaji o dodeli imovine u zakup? 0

TS preporučuje da se, nakon objavljivanja poziva za dodelu imovine u zakup, objavljuju izveštaji - na stranici "Vesti" i na stranici Javni pozivi, uz informaciju o raspisanom pozivu.

Da li je godišnji plan rada uprave pripremljen i usvojen u skladu sa planiranom dinamikom? 0 Da li je godišnji plan rada uprave objavljen na sajtu? 0

TS preporučuje da se uspostavi praksa izrade i objavljivanja plana rada uprave.

Da li je objavljen izveštaj o radu uprave za prethodnu godinu? ** 0/0

TS preporučuje da se izveštaj o radu uprave, koji razmatra Skupštine grada, objavljuje u okviru vesti o razmatranju izveštaja na stranici "Vesti" ali i na stranici "Dokumenti" na kojoj bi se oformila posebna rubrika "Izveštaji o radu" i/ili na stranici posvećenoj OU

Da li na sajtu postoje podaci o aktivnostima Saveta za sprovođenje etičkog kodeksa i kontaktima sa građanima? 0

TS preporučuje da se podaci o aktivnostima Saveta za praćenje primene Etičkog kodeksa ponašanja funkcionera lokalne samouprave objave, ukoliko Savet postoji i aktivan je. Ukoliko Savet nije aktivan, TS poziva da se razmotri mogućnost ponovnog aktiviranja ili da se opština Tutin pridruži pozivu SKGO da se inicira izmena Kodeksa.

Da li postoji etički kodeks za zaposlene i da li je dostupan na sajtu? 0

TS preporučuje da opština Tutin propiše i objavi kodeks za zaposlene.